

ODLUKA

O RAVNOPRAVNOSTI POLOVA

("Sl. list AP Vojvodine", br. 14/2004)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom Odlukom u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini (u daljem tekstu: Pokrajina) uređuje se ostvarivanje ravnopravnosti žena i muškaraca, donošenje propisa i preduzimanje posebnih mera za sprečavanje neposredne i posredne diskriminacije zasnovane na polu i stvaranje jednakih mogućnosti ostvarivanja prava pripadnika oba pola u organima Pokrajine, institucijama čiji je osnivač Pokrajina i javnim službama i preduzećima u kojima Pokrajina ima pravo korišćenja sredstava (u daljem tekstu: pokrajinski organi).

Puna ravnopravnost žena i muškaraca garantuje se, u skladu sa opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim i objavljenim međunarodnim sporazumima, Poveljom o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama, Ustavom i zakonima Republike Srbije i propisima Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine (u daljem tekstu: Skupština).

Pokrajinski organi dužni su da poštuju i obezbede ravnopravnost žena i muškaraca.

Član 2

Diskriminacija po osnovu pola, u smislu ove Odluke, predstavlja svako pravno ili fizičko, neposredno ili posredno razlikovanje, privilegovanje, isključivanje ili ograničavanje zasnovano na polu, koje ima za cilj ili posledicu da pojedinkama/pojedincima oteža, ugrozi, onemogućiti ili negira priznanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava u političkom, obrazovnom, kulturnom, ekonomskom, socijalnom, sportskom, građanskom i svakom drugom području.

Diskriminacija može biti neposredna ili posredna.

Neposredna diskriminacija po osnovu pola postoji kada se prema osobi neopravdano postupa nepovoljnije nego što se postupa ili bi se postupalo ili moglo postupati u odnosu na osobu drugog pola, u istoj ili sličnoj situaciji.

Posredna diskriminacija postoji kada prividno neutralna pravna norma, kriterijum ili praksa jednaka za sve dovede u nepovoljan položaj osobu jednog pola u poređenju sa osobama drugog pola:

- neopravdanim postavljenjem takvih obaveza ili uslova koji se postavljaju ili bi se mogli postaviti licu suprotnog pola, na način da diskriminirani zbog svog pola ne može ili može ispuniti samo sa znatnim teškoćama;

- neopravdanim obezbeđivanjem povoljnijeg položaja ili davanjem prednosti pripadnicima određenog pola u odnosu na diskriminisanog;

- očigledno ponižavajućim postupanjem prema diskriminisanom, isključivo ili pretežno zbog njegove pripadnosti određenom polu.

Član 3

Diskriminacijom po osnovu pola ne smatraju se propisi, odluke, kriterijumi ili praksa, doneti ili preduzeti u cilju otklanjanja neravnopravnosti žena i muškaraca, radi postizanja pune ravnopravnosti osoba oba pola i otklanjanjem stvarne neravnopravnosti žena.

Ne smatraju se povredom načela jednakih prava i obaveza i diskriminacijom propisi i odluke doneti u cilju postizanja pune ravnopravnosti žena i muškaraca, kao i otklanjanje neravnopravnosti i diskriminacije po osnovu pripadnosti određenom polu.

Član 4

Svi pojmovi koji se u ovoj Odluci koriste u muškom rodu, obuhvataju iste pojmove u ženskom rodu.

U smislu ove Odluke smatra se da je:

rod: društveno uspostavljena uloga žena i muškaraca u javnom i privatnom životu, a koji pokazuje značaj koji je unutar društva dat biološkoj pripadnosti određenom polu;

pol: biološka pripadnost određenog lica jednom od polova;

različit tretman: postupanje koje neopravdano daje prednost jednom polu u odnosu na drugi;

jednake mogućnosti: poštovanje i primena ljudskih prava žena i muškaraca;

nasilje na osnovu pola: bilo koje delo koje nanosi fizičku, psihičku, ili seksualnu patnju ili ekonomsku štetu, kao i pretnje takvim delima koje ozbiljno sputavaju osobe da uživaju prava i slobode na principu ravnopravnosti polova, u javnoj ili privatnoj sferi života;

uznemiravanje: ponašanje u vezi sa polom koje ima za cilj i rezultat nanošenje štete dostojanstvu i ugledu osobe ili stvaranje zastrašujuće, preteće ili slične situacije;

seksualno uznemiravanje: svako ponašanje koje rečima, radnjama ili psihičkim delovanjem seksualne prirode ima za cilj i rezultat nanošenje štete ugledu osobe, ili stvaranje zastrašujuće, ponižavajuće, preteće ili slične situacije koje je motivisano pripadnošću različitom polu ili različitoj seksualnoj orijentaciji i koja za oštećenu osobu predstavlja fizičko, verbalno, sugestivno ili drugo slično ponašanje.

II OBRAZOVANJE I KULTURA

Član 5

Obrazovne i naučne ustanove, čiji je osnivač Pokrajina, u svojim odlukama, aktima i postupcima, moraju isključiti diskriminaciju zasnovanu na polu, a naročito u vezi sa:

- uslovima i odbijanjem prijema u ustanovu;
- isključivanjem iz procesa obrazovanja, naučnog rada ili stručnog usavršavanja;
- načinom pružanja usluga i pogodnosti;
- pružanjem informacija;
- ocenom znanja i vrednovanja postignutih rezultata;
- uslovima za izbor ili sticanje zvanja, profesionalnog usmeravanja, stručnog usavršavanja ili sticanja diploma;
- uslovima za brže napredovanje.

Član 6

Pokrajinski organ uprave nadležan za obrazovanje u postupku davanja mišljenja o nastavnim planovima i programima za osnovno i srednje obrazovanje, konsultuje pokrajinski organ uprave nadležan za ostvarivanje ravnopravnosti polova.

Član 7

U postupku imenovanja članova upravnih i nadzornih odbora u naučnim ustanovama i ustanovama kulture čiji je osnivač Pokrajina, predlagač je dužan da obezbedi da među imenovanim članovima bude najmanje 30% predstavnika manje zastupljenog pola.

Član 8

Fondovi čiji je osnivač Pokrajina ne smeju vršiti diskriminaciju po osnovu pola u vezi:

- donošenje akata o sistematizaciji radnih mesta;
- izbora organa i načina upravljanja;
- određivanje kruga i prioriteta korisnika sredstava;
- načina korišćenja sredstava.

III RAD I ZAPOŠLJAVANJE

Član 9

Pokrajinski organ koji zapošljava i radno angažuje osobe različitog pola dužan je da na radu i odnosima u vezi sa radom svim licima obezbedi ravnopravan tretman u skladu sa ovom Odlukom, drugim propisima Republike Srbije i opšteprihvaćenim međunarodnim standardima kojima se uređuje ravnopravnost polova.

Diskriminacijom se ne smatraju:

- posebne mere zaštite žena za vreme trudnoće, u vezi sa rađanjem, dojenjem i podizanjem dece do 7 godina;
- posebni uslovi i oblici zaštite na radu koji se odnose na žene zbog njihovih bioloških osobina;
- propisivanje obavljanja određenih poslova isključivo od strane lica određenog pola, kada to nalaže priroda posla ili delatnosti (iz bioloških i fizioloških razloga, razloga pristojnosti i privatnosti, zbog prirode ili mesta rada i drugih objektivnih razloga);
- posebne mere usmerene na povećanje zaposlenosti žena, učešća u stručnom osposobljavanju i stvaranje jednakih mogućnosti za napredovanje.

Član 10

Pokrajinski organ uprave nadležan za ravnopravnost polova podnosi Izvršnom veću Autonomne Pokrajine Vojvodine (u daljem tekstu: Izvršno veće) na kraju svake treće godine Izveštaj o ravnopravnosti polova u pokrajinskim organima.

Izveštaj o ravnopravnosti polova sadrži podatke za poslednje tri godine o:

- polnoj strukturi radne snage;
- polnoj strukturi zaposlenih prema kvalifikacijama;
- polnoj strukturi po pojedinim službama;
- polnoj zastupljenosti zaposlenih na rukovodećim radnim mestima i u organima kod poslodavca;
- nivou zarada prema polu u okviru pojedinih stupnjeva stručne spreme;
- učešću u stručnom obrazovanju i obuci prema polu;
- broju zaposlenih prema polnoj strukturi koji su proglašeni viškom;
- broju novozaposlenih prema polu;

- broju lica prema polu koja su raspoređena na bolje plaćene i slabije plaćene poslove;

Izveštaj o ravnopravnosti polova sadrži i analizu zastupljenosti polova, kao i plan konkretnih mera za otklanjanje ili ublažavanje neravnomerne zastupljenosti polova.

Član 11

Žena i muškarac zaposleni u pokrajinskim organima imaju pravo na jednaku zaradu za jednak rad i posao istog značaja.

Smatra se da postoji rad istog značaja ukoliko zaposleni poseduju jednake stručne kvalifikacije, obavljaju poslove iste vrste, obima, složenosti i odgovornosti, rade pod jednakim ili uporedivnim uslovima.

Član 12

Starešina koji rukovodi pokrajinskim organom stara se o prilagođavanju uslova na mestu rada polu zaposlenog lica, ukoliko je to neophodno u cilju trajnog bezbednog obavljanja poslova.

Član 13

Starešina koji rukovodi pokrajinskim organom stara se o zaštiti zaposlenog lica na radu i u vezi sa radom od svih oblika seksualnog uznemiravanja učinjenih od strane ostalih zaposlenih i svih drugih lica koja borave u radnom prostoru ili na drugi način učestvuju u radu.

Član 14

Pokrajinski organ uprave nadležan za ravnopravnost polova donosi svake treće godine Program za podsticanje zapošljavanja i samozapošljavanja žena.

Samozaposlenom ženom u smislu ovog člana smatra se žena osnivač radnje, preduzeća ili drugog pravnog lica koje obavlja profitnu delatnost.

Program iz stava 1 ovog člana sadrži mere i aktivnosti za podsticanje zapošljavanja i samozapošljavanja žena koje su bez zaposlenja duže od dve godine, samohranih roditelja, majki sa decom do tri godine života, kao i žena koje su proglašene viškom zaposlenih.

IV SOCIJALNA I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Član 15

U cilju zaštite samohranog roditelja sa decom do tri godine života, pokrajinski organ može predvideti posebna sredstva za poboljšanje njihovog materijalnog položaja.

Centri za socijalni rad na teritoriji Pokrajine, mogu osnivati telefone za pomoć ženama žrtvama partnerskog i porodičnog nasilja i prihvatilišta za žene žrtve porodičnog nasilja.

Član 16

Posebnim programom zdravstvene zaštite za pojedine kategorije stanovništva, odnosno vrste bolesti koje su specifične za Pokrajinu, može se urediti sprovođenje zdravstvene zaštite žena, kojim će se naročito obuhvatiti zdravstveno savetovanje u vezi sa planiranjem porodice, kontracepcijom, trudnoćom i materinstvom, kao i prevencija i lečenje oboljenja kojima su posebno izložene žene.

V POLITIČKI I JAVNI ŽIVOT

Član 17

Žene i muškarci imaju jednako pravo na slobodan pristup svim službama i položajima u pokrajinskim organima i jednako pravo na obavljanje svih političkih i javnih funkcija.

Pokrajinski organ dužan je da, u okviru svojih nadležnosti, donese posebne programe i planove u cilju poboljšanja ravnopravne zastupljenosti žena i muškaraca. Sastavni deo ovih programa i planova predstavljaju i posebne mere za obezbeđivanje ravnopravne zastupljenosti žena i muškaraca u pokrajinskim organima.

Član 18

Žene i muškarci imaju jednako pravo da bez diskriminacije, biraju i budu birani za poslanike u Skupštinu.

Propisom o izboru poslanika u Skupštinu bliže će se urediti način ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana, i obezbeđivanje najmanje 30% poslaničkih mesta za manje zastupljeni pol.

Član 19

Žene i muškarci imaju pravo da ravnopravno i bez diskriminacije predstavljaju Pokrajinu u međunarodnoj saradnji koja se ostvaruje u okviru nadležnosti Pokrajine, da budu predstavljeni i učestvuju u radu međunarodnih organizacija i institucija čiji je Pokrajina član.

Prilikom određivanja sastava, izbora i imenovanja delegacija koje predstavljaju Pokrajinu u međunarodnoj saradnji, međunarodnim organizacijama i institucijama, žene i muškarci biće ravnomerno predstavljeni.

Sastav delegacija čini najmanje 30% lica manje zastupljenog pola.

Član 20

Izvršno veće na predlog pokrajinskog organa uprave nadležnog za ravnopravnost polova, u saradnji sa drugim pokrajinskim organima nadležnim za sprovođenje ove Odluke, podnosi Skupštini na razmatranje:

- odluke i posebne mere za postizanje ravnopravnosti žena i muškaraca;
- pokrajinski plan akcije za ostvarivanje ravnopravnosti žena i muškaraca;
- izveštaj o ostvarivanju ravnopravnosti žena i muškaraca u Pokrajini i po potrebi menja ili dopunjava pokrajinski plan akcije za ostvarivanje ravnopravnosti žena i muškaraca;
- izveštaj o ostvarivanju ravnopravnosti žena i muškaraca, utvrđuje svoje predloge u vezi sa njim i dostavlja ih Narodnoj skupštini Republike Srbije;
- plan akcije za ostvarivanje ravnopravnosti žena i muškaraca, utvrđuje svoje predloge u vezi sa njim i dostavlja ih Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Član 21

Pokrajinski organ uprave nadležan za ravnopravnost polova prati primenu i ostvaruje nadzor nad primenom ove Odluke.

VI KAZNENE ODREDBE

Član 22

Novčanom kaznom od 5.000 do 80.000 dinara kazniće se za prekršaj ustanova ili fond čiji je osnivač Pokrajina, ako izvrši diskriminaciju zasnovanu na polu iz člana 5 i člana 8 ove Odluke.

Novčanom kaznom od 500 do 20.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana odgovorno lice u ustanovi ili fondu.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23

Sredstva za finansiranje aktivnosti iz ove Odluke obezbediće se iz donacija, sponzorstva i drugih izvora.

Član 24

Pokrajinski organi dužni su da usklade svoje akte sa odredbama ove Odluke u roku od jedne godine od njenog stupanja na snagu.

Član 25

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine".